

ПРОТОКОЛ № 2026/3-МА

обговорення (оновлення) освітньої програми

від 15 травня 2026 р.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

(відповідне підкреслити)

Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність: В11 «Філологія»

Спеціалізація: В11.01 (Українська мова та література)

Кваліфікація: Магістр філології (українська мова та література)

Назва ОНП: Освітньо-наукова програма «Українська мова та література»

Присутні:

Завідувач кафедри: Берегсасі Аніко Ференцівна, доктор габілітований у галузі «Гуманітарні науки», доцент, професор кафедри філології УР, завідувачка кафедри.

Гарант ОНП: Барань Єлизавета Балажівна, доктор філософії у галузі «Гуманітарні науки», доцент, доцент кафедри філології Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II.

Члени проєктної групи:

- Барань Єлизавета Балажівна, доктор філософії у галузі «Гуманітарні науки», доцент кафедри філології Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II.
- Черничко Степан Степанович, доктор з гуманітарних наук, професор, професор кафедри філології, ректор Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II.
- Кордонець Олександр Анатолійович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II.
- Чонка Тетяна Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II.
- Нодь Юлія Олександрівна, здобувачка II курсу ОНП «Українська мова та література», 035 Філологія, 035.01 (Українська мова та література).
- Штефуца Вікторія, доктор філософії, доцент кафедри української мови і культури Ніредьгазького університету (Угорщина).

Науково-педагогічні працівники, які забезпечують ОНП:

Черничко Степан Степанович, Кравець Лариса Вікторівна, Барань Єлизавета Балажівна, Певсе Андрея Андріївна, Чонка Тетяна Степанівна, Кордонець Олександр Анатолійович, Островський Олександр Олександрович, Барань Адальберт Бейлович.

Представники студентського самоврядування:

Чубірка Рийка Василівна, Рац Мілан Адальбертович, Нодь Юлія Олександрівна.

Представники здобувачів вищої освіти (студентів):

Шилкіна Гелена Олександрівна, Попович Наталія Василівна, Немеш Ірина Сергіївна, Егрешій Світлана Анатоліївна.

Зовнішні стейкхолдери (роботодавці):

- Шитик Людмила Володимирівна, доктор філологічних наук, професор кафедри українського мовознавства і прикладної лінгвістики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
- Баган Мирослава Петрівна, доктор філологічних наук, професор кафедри української філології та славістики Київського національного лінгвістичного університету.
- Берта Елеонора Тіборівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри угорської філології Ужгородського національного університету, директор Центру гунгарології.
- Єней Вікторія Йозефівна, референт-перекладач тижневика «Карпатоліо», координатор та перекладач двомовного (укр-угор) новинного порталу karpat.in.ua, референт-перекладач Берегівської міської ради.
- Рац Адальберт Йосипович, завідувач Відділу забезпечення якості освіти Університету.

Представники випускників попередніх років: Вайдич Тетяна Василівна.

Представники баз практик: Берта Елеонора Тіборівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри угорської філології Ужгородського національного університету, директор Центру гунгарології.

Експерти інших ЗВО:

- Штефуца Вікторія, доктор філософії, доцент кафедри української мови і культури Ніредьгазького університету (Угорщина).
- Золтан Андраш, доктор Угорської академії наук, професор-емерит кафедри української філології Будапештського університету ім. Лоранда Етвеша, член редакційної ради часопису «*Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae*» та «*Magyar Nyelv*».

1. Відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (які затверджені Постановою КМУ №1187 від 30.12.15 р. в редакції Постанови КМУ № 365 від 24.03.2021 р.), «Положення про організацію освітнього процесу в Університеті», «Положення про Гаранта освітньої

програми та групу забезпечення спеціальності в ЗУІ ім. Ф. Ракоці II», «Положення про стейкхолдерів освітніх програм», «Положення про складання та оновлення освітніх програм», «Методичних рекомендацій до складання та оновлення освітніх програм в Університеті», стандарту 1.2 Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area – ESG), на розширеному засіданні кафедри філології 15 травня 2026 року було проведено аналіз, перегляд і оновлення ОНП В11 «Філологія» В11.01 (Українська мова та література).

2. У процесі обговорення учасники засідання переглянули та проаналізували:

- Вимоги стандарту вищої освіти зі спеціальності за відповідним рівнем вищої освіти (за наявності).
- Зміни у законодавстві України, нормативних актах Міністерства освіти і науки України, НАЗЯВО щодо вищої освіти.
- Відповідні Накази, положення, інші розпорядчі документи керівництва УР.
- Рекомендації, зауваження попередніх акредитаційних експертиз, перевірок.
- Досвід вітчизняних та зарубіжних закладів вищої освіти.
- Кількість поданих заяв на ОНП за останні 5 років.
- Кількість зарахованих на ОНП за останні 5 років.
- Кількість здобувачів, які відраховані з ОНП за останні 5 років.
- Кількість випускників ОНП за останні 5 років.
- Дані про працевлаштування / продовження навчання випускників ОНП за останні 5 років.
- Результати екзаменаційних сесій здобувачів, які навчалися / навчаються на ОНП з усіх ОК за останні 5 років.
- Результати й досвід атестації здобувачів за останні 5 років.
- Результати анкетування здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОНП, за останні 3 роки.
- Результати анкетування науково-педагогічних працівників, що викладають за ОНП, за останні 3 роки.
- Результати анкетування стейкхолдерів за останні 3 роки.
- Зауваження та рекомендації до ОНП, які розміщені на офіційному сайті УР у відкритому режимі.
- Відгуки, рекомендації роботодавців, пропозиції зовнішніх стейкхолдерів.
- Рецензії зовнішніх експертів-практиків щодо ОНП.
- Відповідність вимогам пп. 37, 38 Ліцензійних умов науково-педагогічних працівників, які забезпечують ОНП.

Проаналізовані документи додаються до Протоколу.

3. Учасники засідання внесли свої пропозиції щодо оновлення і вдосконалення ОНП:

В обговоренні, окрім науково-педагогічних працівників кафедри, брали участь завідувач Відділу забезпечення якості освіти УР та зовнішні (представники роботодавців) і внутрішні (здобувачі вищої освіти) стейкхолдери.

Завідувач кафедри філології Берегсасі Аніко Ференцівна ознайомила учасників засідання зі змістом та структурою ОНП, охарактеризувала її мету та особливості. Гарант ОНП озвучила перелік освітніх компонентів, проаналізувала фахові компетентності та програмні результати навчання.

У процесі обговорення учасники засідання відзначили регіональну потребу у фахівцях-філологах з української мови та літератури в Закарпатській області, зокрема у Берегівському, Виноградівському та Мукачівському районах, де компактно проживають представники угорської національної меншини. Барань Є.Б. конкретизувала, що випускники ОНП є затребуваними також у закладах загальної середньої освіти через нестачу вчителів української мови та літератури.

У 2025 році на ОНП «035 Філологія (Українська мова та література)» другого (магістерського) рівня вищої освіти продовжується підготовка здобувачів за денною та заочною формами навчання. Дані про конкурс на ОНП, контингент здобувачів та результати атестації за останні 5 років розміщені на сайті УР.

Гарант ОНП Барань Є.Б. детально ознайомила присутніх із зауваженнями та рекомендаціями, сформульованими під час нещодавно завершеної акредитаційної процедури, а також звернула увагу учасників на:

- результати анкетування здобувачів вищої освіти, що навчаються за ОНП;
- результати анкетування науково-педагогічних працівників, що викладають за ОНП;
- результати екзаменаційних сесій здобувачів, які навчаються за ОНП, за кожним освітнім компонентом;
- досвід атестації (захисту магістерської роботи).

Завідувачка кафедри згадала й успішний міжнародний інституційний постакредитаційний моніторинг УР, який є доказом того, що внутрішня система забезпечення якості вищої освіти відповідає європейським стандартам вищої освіти.

Під час засідання члени проектної групи, відповідальні за розробку освітньо-наукової програми, та зовнішні стейкхолдери висловили свої думки щодо змістових особливостей навчання та готовності відповідати новим технічним викликам, наголосивши на необхідності підготовки здобувачів до свідомого використання штучного інтелекту та його інтеграції в освітній процес. Гарант ОНП наголосила, що при оновленні ОНП варто зосередитися не на введенні нових освітніх компонентів, а на розширенні переліку загальних і фахових компетентностей та програмних результатів навчання – з урахуванням сучасних викликів цифровізації, штучного інтелекту, мовної політики та сталого розвитку.

Берегсасі А.Ф. запропонувала розширити перелік загальних компетентностей новою компетентністю (ЗК-14), яка передбачає здатність застосовувати філологічні знання та навички для сприяння міжкультурному діалогу, інклюзивній комунікації та зміцненню демократичних цінностей у мультикультурному й багатомовному середовищі. Цю

пропозицію було підтримано всіма учасниками засідання як таку, що відповідає особливостям багатомовного середовища Закарпаття.

Черничко С.С. запропонував доповнити перелік фахових компетентностей новою компетентністю (ФК-6) – здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань, зокрема в контексті збереження мовного й культурного розмаїття, підтримки прав мовних меншин та сприяння інклюзивній мовній політиці. Запропонована компетентність відображає актуальність соціолінгвістичних досліджень кафедри та регіональну специфіку закладу.

Кордонець О.А. наголосив на необхідності розширення фахових компетентностей у напрямі наукової комунікації – здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології (ФК-9). Він також звернув увагу викладачів, що входять до групи забезпечення ОНП, на необхідність привести силабуси у відповідність до оновленого переліку компетентностей і програмних результатів навчання, а також до матриці відповідностей освітньої програми.

Гарант ОНП Барань Є.Б. запропонувала розширити перелік програмних результатів навчання двома новими ПРН, що відображають Цілі сталого розвитку та регіональну специфіку:

- ПРН-19 – усвідомлювати соціальну відповідальність філолога та застосовувати у професійній діяльності принципи сталого розвитку, академічної доброчесності, гендерної рівності та поваги до мовного й культурного різноманіття;
- ПРН-20 – аналізувати мовні й літературні явища з урахуванням соціокультурного контексту багатомовного й мультикультурного середовища Закарпаття, сприяючи міжкультурному діалогу та зменшенню соціальних і мовних нерівностей.

Чонка Т.С. запропонувала доповнити ПРН-12 положенням про дотримання правил академічної доброчесності та етичних принципів наукової діяльності відповідно до Цілей сталого розвитку.

Штефуца Вікторія (Ніредьгазький університет, Угорщина) як зовнішній експерт та член проєктної групи відзначила, що оновлений перелік компетентностей і програмних результатів навчання відповідає сучасним європейським тенденціям у галузі філологічної освіти, особливо в частині мовної політики, прав мовних меншин та інклюзивної комунікації. Вона рекомендувала врахувати досвід європейських ЗВО щодо інтеграції питань штучного інтелекту в зміст підготовки магістрів-філологів, а також досвід Ніредьгазького університету у викладанні української мови та культури в угорськомовному середовищі.

Зовнішній стейкхолдер Єней Вікторія Йозефівна, референт-перекладач, координатор двомовного новинного порталу karpat.in.ua, наголосила на важливості розвитку у здобувачів навичок професійного перекладу й редагування з урахуванням сучасних цифрових інструментів та технологій штучного інтелекту, що становлять невід'ємну частину професії перекладача й редактора.

Зовнішній стейкхолдер Шитик Л.В. (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького) підтримала пропозиції щодо розширення компетентностей у напрямі академічної доброчесності й сталого розвитку та зазначила, що оновлений перелік ПРН відповідає сучасним стандартам філологічної освіти в Україні.

Зовнішній стейкхолдер Баган М.П. (Київський національний лінгвістичний університет) підтримала пропозицію щодо введення нових компетентностей і програмних результатів навчання, відзначивши, що вони сприяють підготовці фахівців, здатних діяти в багатомовному й мультикультурному середовищі.

Голова Ради із забезпечення якості освіти УР Рац А.Й. наголосив, що при оновленні ОНП слід дотримуватися вимог «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», а також відповідним чином узгодити матриці забезпечення компетентностей і програмних результатів навчання освітніми компонентами.

Представник студентського самоврядування Рац М. А. та представники Студентського самоврядування підкреслили важливість модернізації та посилення практичної складової навчання, що дозволить випускникам стати конкурентоспроможними учасниками ринку праці. Зокрема, було наголошено на необхідності більшої практичної орієнтованості у викладанні дисциплін, пов'язаних із редагуванням і перекладом, а також на доцільності інтеграції тренінгів зі свідомого використання інструментів штучного інтелекту в навчальний процес.

Здобувачка вищої освіти Нодь Ю. О., член проєктної групи, підтримала пропозицію щодо посилення практичної підготовки та висловила побажання щодо подальшого розширення каталогу вибіркових дисциплін, які здобувачі вищої освіти вивчатимуть іноземними мовами, зокрема англійською та угорською.

4. На основі аналізу та обговорення ОНП спеціальності В11 Філологія (Українська мова та література) другого (магістерського) рівня вищої освіти **УХВАЛИЛИ:**

З метою удосконалення освітньо-наукової програми «Українська мова та література» другого (магістерського) рівня вищої освіти оновити ОНП згідно з вимогами чинного законодавства та внутрішніх положень закладу.

Учасники засідання відзначили, що в межах поточного оновлення нові освітні компоненти до ОНП не вводяться (структура переліку освітніх компонентів та їх кредитний обсяг залишається без змін), а зміни стосуються переліку загальних і фахових компетентностей, програмних результатів навчання, а також відповідних матриць забезпечення.

При оновленні ОНП врахувати пропозиції науково-педагогічних працівників та зовнішніх стейкхолдерів щодо розширення переліку компетентностей:

- ввести нову загальну компетентність ЗК-14 – Здатність застосовувати філологічні знання та навички для сприяння міжкультурному діалогу, інклюзивній комунікації та зміцненню демократичних цінностей у мультикультурному й багатомовному середовищі;

- доповнити загальну компетентність ЗК-13 положенням про здатність діяти на основі етичних принципів і цінностей сталого розвитку, дотримання принципів гендерної рівності, поваги до мовного, культурного та етнічного різноманіття в професійній діяльності;
- розширити фахову компетентність ФК-6 положенням щодо збереження мовного й культурного різноманіття, підтримки прав мовних меншин та сприяння інклюзивній мовній політиці;
- ввести нову фахову компетентність ФК-9 – Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.

При оновленні ОНП врахувати пропозиції щодо розширення переліку програмних результатів навчання:

- доповнити ПРН-12 положенням про дотримання правил академічної доброчесності та етичних принципів наукової діяльності відповідно до Цілей сталого розвитку;
- ввести новий ПРН-19 – Усвідомлювати соціальну відповідальність філолога та застосовувати у професійній діяльності принципи сталого розвитку, академічної доброчесності, гендерної рівності та поваги до мовного й культурного різноманіття;
- ввести новий ПРН-20 – Аналізувати мовні й літературні явища з урахуванням соціокультурного контексту багатомовного й мультикультурного середовища Закарпаття, сприяючи міжкультурному діалогу та зменшенню соціальних і мовних нерівностей.

При оновленні ОНП врахувати рекомендації і пропозиції здобувачів вищої освіти та представників студентського самоврядування:

- посилити практичну складову навчання з метою забезпечення конкурентоспроможності випускників на ринку праці;
- інтегрувати в освітній процес підготовку здобувачів до свідомого використання інструментів штучного інтелекту та цифрових технологій у професійній діяльності філолога, редактора й перекладача;
- продовжити роботу з розширення каталогу вибіркових компонентів ОНП, які здобувачі вищої освіти вивчатимуть іноземними мовами, зокрема англійською та угорською.

При оновленні ОНП врахувати рекомендації зовнішніх стейкхолдерів:

- забезпечити відповідність оновленої ОНП сучасним стандартам філологічної освіти в Україні, зокрема в частині академічної доброчесності та сталого розвитку (Шитик Л.В., Баган М.П.);
- врахувати потреби ринку праці у фахівцях, здатних поєднувати філологічну підготовку з компетенціями у сфері цифрових технологій, перекладу та редагування з використанням інструментів штучного інтелекту (Єней В.Й.);
- узгодити матриці забезпечення компетентностей і програмних результатів навчання освітніми компонентами з урахуванням внесених змін (Рац А.Й.).

При оновленні ОНП врахувати досвід закордонних закладів вищої освіти, зокрема Ніредьгазького університету (Угорщина), та рекомендації його представників:

- узгодити перелік компетентностей і програмних результатів навчання із сучасними європейськими тенденціями у галузі філологічної освіти, особливо в частині мовної політики, прав мовних меншин та інклюзивної комунікації;
- врахувати досвід європейських ЗВО щодо інтеграції питань штучного інтелекту в зміст підготовки магістрів-філологів, а також досвід викладання української мови та культури в угорськомовному середовищі (Штефуца В.).

Відповідно до змін, внесених до ОНП на основі моніторингу, ввести наступні зміни:

- оновити перелік загальних і фахових компетентностей та програмних результатів навчання у відповідних розділах ОНП;
- привести у відповідність матрицю забезпечення компетентностей освітніми компонентами (з урахуванням нових ЗК-14 та ФК-9, а також розширених ЗК-13 і ФК-6);
- привести у відповідність матрицю забезпечення програмних результатів навчання освітніми компонентами (з урахуванням нових ПРН-19, ПРН-20 і розширеного ПРН-12);
- внести відповідні зміни до структурно-логічної схеми ОНП.

Додати до ОНП рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів, що є визнаними професіоналами та/або практиками в академічному та/або фаховому середовищі предметної області ОНП. Подати оновлену освітньо-наукову програму «Українська мова та література» другого (магістерського) рівня вищої освіти на аналіз до Відділу забезпечення якості освіти УР.

Рекомендувати Відділу забезпечення якості освіти УР схвалити оновлену освітньо-наукову програму «Українська мова та література» другого (магістерського) рівня вищої освіти для надання у подальшому на розгляд та затвердження Вченої раді Університету.

Затверджену Вченою радою освітньо-наукову програму, рецензії до неї та протокол обговорення виставити на веб-сторінці УР.

Дата: «16» травня 2026 р.

Завідувач кафедри:

Аніко БЕРЕГСАСІ

Гарант ОНП:

Єлизавета БАРАНЬ